

Ono

Biblioteca Universităţii
din Cluj

Sibiu

Veiu Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDEE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timiş-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

A szovjet tengeri flotta háborús szerepe

A világ többi országával ellentétben Szovjetország állandóan tartozkodott attól, hogy tengeri fegyverkezéséről adatokat közöljön a nyilvánossággal. Így sohasem lehetett pontosan megállapítani, hogy milyen arányban is vesz részt Szovjetország a többi nagyhatalommal szemben a tengeri fegyverkezésben. Most azonban lassan lehangol a fátyol ezen feltevésekről, mert egyre több adatot tudunk meg arról, hogy milyen mértékű és milyen irányú a szovjet birodalom fegyverkezése. Az 1931—1932 években kezdődött a tulajdonképpen nagyméretű fegyverkezés, kezdetben azonban csak buvárhajók, torpedóhajók és gyorsnaszádok, tehát csak kisebb egységek épültek a hajógyárakban. Azután fokozatosan építettek nagyobb típusokat, mint kilencszáz tonnás Dekabrist osztályú hajóit, az ezernegyszáz tonnás Prada-osztályú egységeit, végül az ezernegyszáz tonnás K-buvarhajókat. Mindezeket a típusokat szériákban építették és mintegy futószalagon állították az orosz haditengerészet szolgálatába. Erről a fokozott fegyverkezéssel először Tuhaecsevskij marsall révén hallott a világ, aki 1935-ben bejelentette az orosz szovjet kongresszusnak, hogy a buvárhajógyártás 435 percenttel növekedett. Később Orlov admirális közölt még pótlólag adatokat, de ezekből sem lehetett a végső határozott következtetést pontosan levenni. Csakhamar még nagyobb változás állott be, amikor a Szovjet vezetés 1937. december havában a tengerészeti hadügyminisztérium felállítását határozta el. Ez a körülmény azt jelentette, hogy a fegyverkezésnek még nagyobb mérvűnek kell lennie, mint eddig volt. Ugyanezektől heves elvi ellentétek is támadtak a két tengerészeti akadémia között, mert ezek a legmagasabb iskolák, amelyek a tengerésztisztek további pótlásáról gondoskodtak, különböző álláspontot vallottak. Az egyik azt vélte, hogy a szovjet flotta csak könnyű fegyverekkel, tengeralattjárókkal, torpedónaszádokkal és légi erők igénybevételével oldhatja meg egy eljövendő háború feladatait. Néhány esztendővel ezelőtt ugyanis még az a nézet volt uralkodó, hogy a tengeralattjárók rendkívüli tehnikai fejlődése és a repülőgépek egyre inkább fokozódó szerepe a tengereken, lehetetlenné teszi a Dreadnoughtok és más nagy hajóegységek sikeres alkalmazását. Nemsokára azonban a szovjet hadvezetés meggyőződött, hogy az amerikaiak, angolok és más tengeri nagyhatalmak továbbra is felvették tervükbe az ilyen hajók építését, sőt még nagyobbakat is szándékoznak készíteni. Ezek az értesülések arra indították a Kremel urait, hogy szakítsanak az eddigi építési politikával és ismét elfogadják a régi, klasszikus tengerészeti stratégiai elveket. Ezek után ama katonai akadémiának lett igazza, amely a régi iskola elveivel ragaszkodott és a nagy hadihajók, cirkáló és hajógyűjtemény készítését sürgette.

Győzedelmeskedett tehát ama álláspont, amely azt hangoztatta, hogy a szovjet flottának nemcsak a defenzívában kell erősnek lennie, hanem szükség esetén magához kell ragadnia esetleg a kezdeményezést is. Ez pedig csak nagy hajóegységek révén hajtható végre, amelyek az ellenséges flottával, mint egyenrangú ellenfelek bocsátkozhatnak harcra. Nagy viták támadtak ezen kérdés körül Moszkvában. Mint mindenütt világszerte, úgy Szovjetországban is a Dreadnought-párt jutott győzelemre. Először a Kirov-típusú cirkálókat kezdték építeni, ezekből csakhamar kettő-kettő szerepelt, egy a Keleti, mint a Fekete-tengeren, közben azonban a Gorkij Maxim nevű hajó nehéz sérüléseket kapott a Keleti tengeren. A legnagyobb és legnehezebb egységek építését azonban csak közvetlenül az orosz-német háború kitörése előtt egy-két esztendővel kezdték meg.

A mostani háború kitörése alkalmával négy ilyen szovjet hajóóriás volt munkában. Az egyik Dreadnought Nikolajevben került a németek kezére, a másik három még mindig ott van a Pétervári kikötőjében. A szovjet tengerészet sulypontja a Keleti-tengeren van, noha az Északi Jeges-tenger, vagy a Csendes Óceán, a világ tengereivel való kapcsolata révén több operációs lehetőséget nyújtott volna. Van ennek a tengerészeti politikának egy másik súlyos következménye is. A Keleti-tengeren összesen felfelt hajók ott valóságosan be vannak zárva, mint azt a háború eddigi fejleményei is mutatják. Körülbelül ezer

hadihajója van a szovjetnek és ezeknek majdnem fele a Keleti-tengeren működik. A tengeri háború eddigi állása azonban azzal a tanulsággal szolgál, hogy még olyan nagy flotta sem tud hatékony és eredményes működést kifejteni, ha nincsen kapcsolata a világ tengereivel. A szovjet flotta beprélve a Keleti-tengerbe bizonyos mértékig te-

hát a saját sztratégiájának foglya. Passzívításban kell maradnia, mert a földrajzi adottságok is hiányoznak, hogy szélesebb tereken tevékenykedjen. Nagy világ-tengeri harcok kitörése esetén tehát az orosz flotta legjelentékenyebb része, nem avatkozhatik bele a harcra és nem nyújthat másutt segítséget.

Moszkva lázas napjai

Az angol-amerikai kiküldöttek, hat albizottságra tagozódva, azonnal megkezdték a tárgyalásokat a szovjet kormány képviselőivel Borulató hangon nyilatkozott az amerikai bizottság elnöke — A Szovjetunió a teljes vereség előtt áll

A Churchill—Roosevelt—Stalin demokrata-plutokrata-bolsevista triumvirátus nagy hűhóval beharangozott konferenciája Moszkvában összeült. Vasárnap este érkezett meg a szovjet fővárosba az angol és amerikai tárgyaló bizottság, Lord Beaverbrook és Harriman vezetésével. Szóvalin még aznap este fogadta a Kremben az angolszász küldötteket s a megbeszéléseken résztvevő Molotov külügyi népbiztos és Litvinov, a szovjet politikai élet előterébe lépett, leszerepelt népszövetségi kiküldött.

Harriman, az amerikai tárgyaló bizottság elnöke már az első megbeszélés után kijelentette, hogy a tárgyalások legalább egy héttig tartanak, ha nem — tovább... Harriman nyilatkozatának további részéből aggodalmaskodás esendült ki, amit ama szavaival is indokolt, amikor azt mondotta, hogy „gyorsan kell dolgozni, mert az idő nagyon drága...”

Tegnap egyébként már albizottságokra tagozódott a három tárgyaló hatalom megbízottainak ülése. Hat albizottságot alakítottak s a bizottságok ügyköre már magában véve is jellemző fényt vet a Szovjetunió helyzetére és szükségére.

Közben a hadiesemények vaskövetkezésszerűen folynak és a diadalmas szövetséges seregek tovább folytatják nagyszabású hadműveleteiket a keleti arcvonal minden szakaszán csak úgy, mint az Atlanti-óceánon, a Földközi-tengeren és a többi csatatereken.

A moszkvai tárgyalás már eső után köpenyeg, — hangoztatta a tegnapi török sajtó —, rámutatva arra a sorsdöntő körülményre, hogy a teljes vereség előtt álló Szovjet már nem veheti hasznát a brit-amerikai fogadkozásoknak.

A moszkvai konferenciáról és a hadi eseményekről a Rador hírszolgálati iroda jelentése alapján az alábbiakban számolunk be:

A moszkvai tárgyalások második napja

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: A Reuter brit hírszolgálati ügynökség közölte, hogy tegnap Szóvalin másodikban tanácskozott Lord Beaverbrook angol és Harriman amerikai kiküldöttel.

E megbeszéléseken résztvevő Molotov és Litvinov is. Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A Reuter hírszolgálati ügynökség közlése szerint a moszkvai angol—amerikai—szovjet megbeszélések alkalmával a következő bizottságokat állították össze:

a hadsereg bizottsága, tengerészetiügyi bizottság, légügyi bizottság, szállításiügyi bizottság, nyersanyagellátási bizottság, valamint egészségügyi és kórházi bizottság.

Ez a hat bizottság azonnal megkezdte üléseit és jövő pénteken terjeszti be jelentését végzett dolgairól.

Kétszázötven szovjet erődítést foglaltak el két nap alatt a németek

A német vezéri főhadiszállás tegnap a következő hárterti jelentést adta ki:

A Dnyepertől keletre végrehajtott hadműveletek során olasz csapatok az ellenség erősebb egységeit felmorzsolták és több ezer hadifoglyot ejtettek. A keleti front északi szakaszán szeptember 28-án és 29-én egy német gyalogsági hadosztály sikeres támadást intézett egy szívesen védemelt ellenséges állás ellen. A hadosztály ezalkalommal 210 erődítést foglalt el.

A német léghaderő kötelékei sikeres támadásokat hajtottak végre Charkov körzetében vasúti szállítványok ellen és folytatták Szentpétervártól keletre a vasúti hálózat szétrombolását. Eredményesen bombázták a Murmanszk-vasut berendezéseit is.

KÉTSÉGBEEJTŐ A SZOVJET HELYZETE

Washingtonból jelenti a Stefani-iroda: A Moszkvában tárgyaló amerikai kiküldöttektől Washingtonba érkezett első hírek kiemelik a Szovjetunió kétségbeesítő helyzetét és hangsúlyozzák, hogy a Szovjet sürgős hadianyag- és élelmiszersegélyre szorul.

HARRIMAN IGER...

Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírszolgálat közölte, hogy Harriman, az amerikai delegáció elnöke a moszkvai konferencia hétfői ülésén kijelentette, a vezetés alatt álló bizottságot az Egyesült Államok elnöke küldötte és tekintettel arra, hogy az Egyesült Államok nem hadviselő ország, ez az első ilyen eset Amerika történelmében.

Harriman hangoztatta még azt is, hogy megbizták a Szovjetuniót biztosítani arról, hogy Amerikától a legnagyobb segítségben részesül.

Az Anglia elleni harc során a német harci repülőgépek az elmúlt éjszaka Great Yarmouthtól keletre megsemmisítettek egy nyolcezer tonnás tehergőzöst és ugyanabban a tengeri körzetben elsüllyesztettek egy hadihajót, amely torpedórombolók nagyobb kötelékében haladt. Támadásokat hajtottak végre még Skócia keleti és a sziget délkeleti részén kikötőberendezések ellen is.

Északafrikában német zuhanóbombázó repülőgépek Tobruknál lőszerraktárakat és raktárberendezéseket bombáztak. Harci repülőgépek a Földközi tengeren megrongáltak egy kereskedelmi hajót és lelőtték egy angol bombavető repülőgépet.

Ellenséges repülőgépek a legutóbbi éjszaka Németország északi partvidéke fölé hatoltak és egyes

repülőgépek a főváros távolabbi környékéig eljutottak. A lakónegyedekre ledobott bombák következtében, különösen Hamburgban, a polgári lakosság ha-

lottakat és sebesülteket vesztett. A brit légiere tegnap és a legutóbbi éjszaka összesen tizenegy bombavető repülőgépet vesztett.

Válságba jutott a Szovjetunió közlelmezési helyzete

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: Az „Associated Press” beszámol az Egyesült Államok földművelésügyi miniszterének jelentéséről, mely megállapítja, hogy az újabb német sikerek következtében a Szovjetunió közlelmezési helyzete válságba

jutott.

A földművelésügyi miniszter megjegyzi, hogy az Egyesült Államok abba a helyzetbe kerülhetnek, hogy élelmiszert kell majd küldeniük Vladivosztokon keresztül a Szovjetunióba. (Rador)

Polgári lakóházak bombázásával Anglia nem nyerhet háborút

— hangoztatta George Gibson angol szindikátusi elnök

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: A „Manchester Guardian” című lap beszámol George Gibson brit szindikátusi elnök beszédéről, melyet Reedsben egy nagygyűlés alkalmával mondott. Gibson a németországi lakóházak ellen intézett angol légitámadásokkal foglalkozott és kijelentette, hogy Anglia

nem nyerheti meg ezt a háborút azáltal, hogy — a német polgári lakosságot gyilkolja. Bár nyersen hangzik, de ez az igazság, — mondotta a szónok, — jobb, ha a németeket ott ölik meg, ahol nagyobb tömegekben találhatók. (Rador).

Háborus övezetbe hatolnak az amerikai hajók — ha módosítják a semlegességi törvényt

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: Connally amerikai demokratapárti szenátor rádióbeszédet mondott, melyben az Egyesült Államok semlegességi törvényének hatályon kívül helyezését követelte.

— A semlegességi törvényt meg kell változtatni, — mondotta, — még pedig olyan értelemben, hogy az északamerikai hajók háborus övezetben is közlekedhessenek.

Connally szenátor ugyanakkor pártfogólag nyilatkozott arról a tervről, mely szerint visszavonnák azt a tilalmat, mely az amerikai hajóknak hadiöve-

zetbe való hatolását eddig megakadályozta.

— Az északamerikai hajóknak jogukban áll bárhová menni, ahova jónak látják, — hangoztatta a szónok.

E kijelentésnek alátámasztása céljából Connally szenátor Németországot azzal vádolta, hogy támadó szándéka vannak az amerikai földrésszel szemben és megjegyzte, hogy az Angliába juttatandó amerikai hadianyagot oda kell küldeni, ahol hasznát vehetik, mert különben a Nagybritanniának ígért amerikai segítség bizonytalan. (Rador).

Dietrich német birodalmi sajtófőnök szerint

A sajtó nem lehet magánérdekek eszköze, hanem a népakarat és közösség érdekeinek a kifejezője

Berlinből jelenti a Rador: Dietrich birodalmi sajtófőnök a Berlinbe érkezett olasz újságírók tiszteletére rendezett fogadtatás alkalmával beszédet mondott, amelyben

a tengelyhatalmak és az ellenséges államok sajtója között vont párhuzamot.

Ha a sajtó ezekben az új időkben teljesíteni akarja hivatását — mondotta — akkor nem lehet magánérdekek eszköze, hanem a népakarat és közösség érdekeinek kifejezője.

Azután kijelentette, hogy azok, akik biznak a német hírekben, mindig jól vannak tájékozódva. Rámutatott arra, hogy a német sajtó milyen okok miatt nem számol be néha eseményekről. Ezáltal azt akarják elérni, hogy feleslegesen megnéhezítsék a német katonák harcát. Ezzel szemben az ellenfél sajtója a legszénytelenesebben hazudik, de annál súlyosabb a csalódásuk, amikor a tények meghazudtolják őket. Dietrich sajtófőnök hangoztatta, hogy Churchill és

Roosevelt hírvető politikája a lehető legelhibázottabb. Náluk is ostobább azonban az, aki hisz nekik.

Churchill politikája az olyan emberé, aki mindent mer, mert már nincs veszteni valója, Roosevelt pedig mindenben nyereszkedni akar.

Mégis az emberek milliói hagyják magukat, általuk katasztrófába rántani, mert rendelkezésükre áll a sajtó, amely nem szolgálja az illető népek érdekeit.

Az európai sajtó a tengelyhatalmak sajtója révén a nemzetközi hírlapírás szellemi és erkölcsi megújulásának útjára lépett. Ez a hírlapírás hivatott arra, hogy szellemi központja legyen azoknak az újságíróknak, akik országuk érdekeit kívánják szolgálni.

Alfieri berlini olasz nagykövét, aki szintén résztvett a fogadtatáson, beszédében

kiemelte a sajtó új hivatását.

Újságíróknak lenni — fejezte be beszédét Alfieri olasz nagykövét — nálunk nem mesterséget jelent, hanem hivatást.

A legfiatalabb spanyol egyetemi tanár huszonöt éves és tizenkét nyelvet beszél

Madridból jelentik: Európának talán legfiatalabb egyetemi tanára a spanyol Francisco Elias de Tejada, akit most neveztek ki a murciai egyetem jogfilozófiai tanszékére. Murcia a hasonnevű spanyol tartomány székhelye, élénk kereskedelmi gócpont és jelentős szerepet játszik a spanyol közművelődésben is.

Francisco Elias de Tejada professzor, a legfiatalabb spanyol egyetemi tanár csak nemrég töltötte be életének huszonötödik esztendőjét, de már tizenkét nyelvet beszél. Tanulmányait német főiskolákon végezte és a polgárháborúban mint önkéntes harcolt a nemzetiek oldalán s a legmagasabb hadi kitüntetésben részesült.

Több száz amerikai titkosrendőr fizetést kapott az alvilági gengszterektől

Newyorkból jelenti a Stefani Iroda: Abe Babnick hírhedt gengszter bandafőnököt meggyilkolták. Az utonállók rettegett főnökét a jelek szerint saját bűntársai hurcolták el néhány nappal ezelőtt és most végezték vele.

A bevezetett vizsgálat során kiderült, hogy az alvilági gonosztevők sok amerikai rendőrtisztviselővel és detektívvél állottak összeköttetésben. Az eset annál botrányosabb, mert az eddigi megállapítások

szerint többszázra tehető azon amerikai rendőrökégek száma, akik valóságos „fix-fizetést” kaptak a gengszterektől s ennek fejében szemet hunytak működésük felett, sőt előmozdították garázdálkodásukat.

Hozzávetőleges becslés szerint a hivatásukról megfélemlített amerikai rendőrökégek körülbelül ötvenezer dollár évi „honoráriumot” kaptak az utonállóktól. (Rador).

Visszacsatolási kölcsönt jegyezni:

köteleesség!

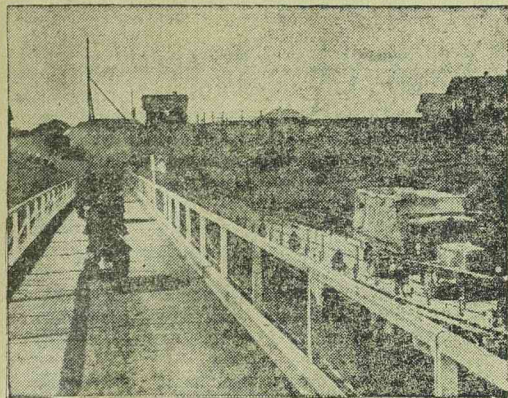
Távlatok

Mit is a francia sajtó?

LES NOUVEAUX TEMPS. A londoni és moszkvai rádió nap-nap után propaganda közlemények valóságos özönét zúdítja francia nyelven is hallgatóira. Ezzel a propagandahadjárral foglalkozik most az egyik legolvasottabb francia lap. „Hogy eddig nem szálltunk szembe az ellenséges propaganda hazugságaival, az nem bizonyítékaink hiánya miatt történt, hanem egyszerűen azzal indokolható, hogy nem állunk szóba olyan személyekkel, mint Louis Lewis és Jean Richard Bloch, — írja a Nouveaux Temps legutóbbi vezércikkében. Amit azonban az említett egyének tegnap megengedtek maguknak, azzal betelt a pohár. Miről is van szó. Sem többről, sem kevesebbről, mint arról, hogy a bolsevisták felcsaptak a vallási jogok védelmezőivé. Az ellenséges rádió ugyanis azt igyekszik elhitetni a tájékozatlanokkal, hogy Franciaországban ezidőszériant korlátoznák a vallásgyakorlatot. Nos, — írja a Nouveaux Temps, — bárki meggyőződhet ennek ellenkezőjéről: Ugy a Notre Dame, mint minden más párisi templom állandóan nyitva van és a hívek rendelkezésére áll. A biborosérek csak úgy, mint a megszállott Franciaország minden más papja, zavartalanul teljesítheti hivatásbeli kötelességeit. Még visszatérőbb azonban a londoni taktika abból a szempontból, — folytatja a lap, — hogy felszólítja a francia népet, rejtsse el a termést, mert a megszálló német hatóságok mindent el fognak kobozni s a francia népre éhhalál vár. A valóság etekintetben az, hogy Franciaországban tényleg élelmiszerhiány tapasztalható, — írja a Nouveaux Temps, — de ennek Anglia az oka, mert embertelen és törvénytelen zárlatot alkalmaz a francia partvidékkel szemben. London és Moszkva azonban még mást is kér. Arra buzdítja a rádió hullámain keresztül francia hallgatóit, kövessenek el szabotázscselekményeket a vasúti forgalom, illetve szállítmányok megakadályozására. Ez azt jelentené, hogy mindenekelőtt a nyersanyag behozatal útjára akadályokba, nyersanyagokat pedig Franciaország most Németországtól kap. Ez élteti a francia ipart s ha a nyersanyagszállítmányok elmaradnának, Franciaországban ismét katasztrófális árnyokat öltene a munkanélküliség. De hiszen ez is London és Moszkva célja. Így szeretnék terveket elérni, hogy tudniillik zavart keltsenek a lakosság körében és megakadályozzák a szocialista Európa újjáépítését. A franciák azonban keresztül húzzák ezeket a terveket, — fejezi be cikkét a Nouveaux Temps cikkírója, — ha nem is annyira annak az eszmének szemelött tartásával, melynek megértésére még rá kell nevelődnünk, — de mindenesetre jelenlegi érdekeik védelméért...

PETIT JOURNAL. A francia rádióállomások a Havas-OFI hírszolgálati ügynökség rosszabb és szívélyeshangu beszámolóját közzölték Románia háborubalépésének negyedévi fordulójának alkalmából. Ezzel kapcsolatosan a „Petit Journal” a Dnyeszterentuli helyzetével foglalkozik és külpolitikai szerkesztője, Saint-Pourcain tollából érdekes cikket közöl. A cikk hangsúlyozza a román csapatok által felszabadított dnyeszterentuli területek román jellegét.

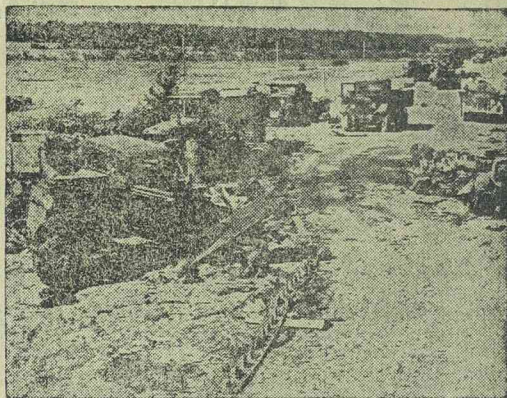
L'EFFORT. Egy másik elterjedt francia lap (L'Effort) Románia szovjetellenes háborújának jelentőségét méltatja, szintén terjedelmesebb cikk keretében. Utal „azokra az igazságtalanságokra és szenvedésekre, melyekben a Szovjetunió a románokat részesítette” s megállapítja, hogy „Románia felszabadító keresztsháborúja és követelése mindenképp jogosak és indokoltak”. A cikkíró elismeréssel emlékezik meg „a román hadsereg vitézségéről és Antonescu tábornagy érdemeiről, aki megmentette és fölemelte országát s biztos a háboru szerencsés végű kimenetelében.”

Német csapatok által épített hidak a Dwinán keresztül.

Pihenés közben vidáman szórakoznak a német katonák.

A szovjet csapatok visszavonulási útja.

Törökország elutasította Anglia ama ajánlatát, hogy katonai szakértőket küldjön a közelkeleti brit arcvonalra

Ezzel szemben két török tábornok, német meghívásra szemleutat tesz a keleti fronton
A berlini és római török nagykövet Ankarában

Ankarából jelentik: Miután a német hadvezetés két török tábornokot meghívott a keleti arcvonal hadműveleteinek megtekintésére, angol részről hasonló ajánlatot tettek a török véderőnek: küldje el képviselőit a közelkeleti brit hadsereg és arcvonal megsejtelésére.

Törökország ezt az angol ajánlatot elutasította.

Ujabb ankarai jelentés szerint a német véderő főparancsnokságának meghívására két török tábornok — egyikük Erkilot, az ismert katona-író, — jövő héten repülőgépen a keleti frontra utazik. (Europapress)

MOZGALMAS DIPLOMACIAI HÉT ANKARÁBAN

Ankarából jelentik: Gerede berlini török nagykövetet a napokban várják Ankarába, — írja a török sajtó.

Jól tájékozott körökben kijelentették, hogy Törökország római nagykövete már néhány napja hazakerkezett. (Europapress)

PAPEN ANKARÁBA ÉRKEZETT

Ankarából jelenti a Német Távirati Iroda: Papen ankarai német nagykövet, aki szeptember 21-én tért vissza Németországból Törökországba, Ankarába érkezett, ahol két napot tölt. (Rador)

London lefújta tokiói nagykövetének szabadságát

Anglia nyomást akar gyakorolni Japánra

Newyorkból jelenti az Német Távirati Iroda: Sir Robert Craigie, Nagybritannia japáni nagykövete, tervezett utazását váratlanul elhalasztotta. Mint már közöltük, az angol nagykövet, családjával együtt, három

hónapi szabadságra készült. Az „Associated Press” a brit diplomata utazásának elhalasztását a közlekedési nehézségekkel hozza összefüggésbe.

Ujabb brit mesterkedés — hangoztatják Tokióban

Tokióból jelenti az Német Távirati Iroda: A tokiói angol nagykövet úgynevezett „szabadságra-utazásának” megszakítása — hír szerint — London parancsára történt. Eddig még nem tudják, hogy Sir Robert Craigie szabadságrautazása csak halasztást szenved, vagy végleg elmarad.

Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy eme mesterkedéseivel London nyomást szeretne gyakorolni Japánra, mert Shigemitsu eddigi londoni japán nagykövet már

két hónapja Tokióban tartózkodik és nem szándékozik visszatérni az angol fővárosba.

Ráadásul, eddig az új londoni japán nagykövetet sem neveztek még ki.

Mint hírlik, a japán kormány szóvivője a napokban közölte a sajtó képviselőivel, hogy Shigemitsu nem is fog már visszatérni londoni állomáshelyére. (Rador).

Amerikai lapvélemény

Nagybritannia elveszti az Atlanti-óceáni csatát

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: A New York Times megállapítja, hogy az Atlanti-óceáni csata „az egész háború legválságosabb küzdelme”.

A lap rámutat arra, hogy Németország ijesztő arányban súlyosítja el az angol kereskedelmi hajókat és egyáltalán nem lehet már kétséges ennek a harcnak végső kimenetele.

Az Anglia számára az Északamerikai Egyesült Államokban felhalmozott árucikkek milliói kilógramjai Londonnak mitem jelentenek, ha nem juthatnak el rendeltetési helyükre. Ezért az Egyesült Államok ha-

jóépítését össze kell egyeztetni a termeléssel.

A lap így fejezi be cikkét: Ha Anglia nem lesz abban a helyzetben, hogy az Egyesült Államok segítségével megnyerje az Atlanti-óceáni háborút, akkor

Nagybritannia sohasem kerül ki győztesen a mostani konfliktusból. (Rador)

HIÁNYOS A BRIT HADSEREG FELSZERELÉSE

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: A „New York Times” londoni értesülést közöl: Brit politikai körökben ismét kijelentették, hogy az angol háborus termelés elégtelen.

A lap ismerteti Sir Walter Citrine manchesteri beszédét is, melyben többek között elhangzott a következő kijelentés is: Anglia csak most kezdte növelni termelését s bár nagy erőfeszítések történnek ez irányban, a légiere és a hadsereg felszerelése még mindig hiányos. (Rador).

Lázadnak a kurdok Iránban

Ankarából jelentik: Iránban szombaton forrongás tört ki Kurdisztán tartományban. A lázadó törzsek és az iráni véderő alakulatai között összetűzésre került a sor.

A kurdok vezetője Machmud, aki a bagdadi angol fegyházból már régebben megszökött. (Europapress)

Bolívia kormánya lemondott

La Pazból jelenti a Német Távirati Iroda: A bolíviai kormány benyújtotta lemondását a köztársasági elnöknek, aki ezt tudomásul vette. Az új kormány megalakulásáig minden miniszter a helyén maradt. (Rador).

Gandhi hallani sem akar az angolokkal való együttműködésről

Sanghaiból jelenti a Rador: Bangkokból érkezik a hír, hogy Lord Linlithon, Brit-India alkirálya egyik miniszterét elküldötte Gandhihoz azzal a feladattal, nyerve meg a hindu szabadságvezért az angolokkal való együttműködés gondolatának. Az alkirály megbízottjának küldetése azonban, a jelek szerint kudarcra járt, mert a miniszter kijelentette, hogy Gandhi hajthatatlan: nem akar együttműködni a brit hatóságokkal, az indiai kongresszus pedig teljesen elzárkózik Nagybritannia háborus erőfeszítéseitől.

FORUM ARAD — Telefon 20-10
a nagyfilmek színháza

MA PREMIER!

A 20 CENTURY FOX
ujjonnan felfedezett fel-
tűnő szépségű tüemé-
nye, babonázószemű,
teketehaju sztárja

LINDA DARNELL

az idei szezon legmerészebb
filmjében, az

ELSŐ BÜN-ben

a többi szerepeket,

Roland Young
John Payne

Műsoron kívül a legújabb 8. sz. O. N. C. háborus
híradó és az 521. számú UFA-híradó
Előadások 5, 7-15 és 9-30-kor

Fordításokat,

okmányokat, irodalmi és szakmunkákat, ro-
mán, német vagy magyar nyelvről vagy nyelv-
vállalok. Levelezőlap érdeklődésre vála-
zok. Timisoara III., Strada Rusu nr 2 sz.

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timisoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 28-10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György

Eminescu-utca 8, Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt havonta 80.— lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendes előfizetési díj kétszerese.

Az első elefánt szereplése Európában

Valaha rég, mint mesebeli állatok éltek az európai népek képzeletében a messi világrészek exotikus vidékeinek állatai. Csak nagy-nagy ritkán tévedt e távoli tájakra egy kalandos hajlamú ember, vagy tudomány célját szolgáló utazó, ezek mesélték azután hazatérőikre érdekes történeteket, amelyek azonban a képeket tulzásaival voltak legtöbbször színezve. Természetes, hogy eme elbeszélésekben igen nagy szerepet játszottak a fura, érdekes állatok is, így elképzelhetjük hogy valóságos kontinentális szenzáció volt, amikor Európa pöröndjén megjelent az első elefánt. Az óriási állat Svájcban mutatkozott be az Ur 1651-ik esztendejében és csakhamar nagyobb népszerűsége volt, mint bármely mai divatos sztráknak. Zürichnek volt már akkoriban két érdekes állata, az egyik egy hatyu volt, mely ott uszkaít a szépséges tavon, még nagyobb közkedveltségnek örvendett azonban az a hatalmas struccmadár, amelyet egy tudós hozott haza messi utazásából. Az elefánt bemutatkozása azonban minden más eredményt eltörpített. Különösen elcsodálkoztak mindenki, midőn az állatörülés bemutatatta fölbrendbeli tudományát. Tudott zászlot lengetni, két lábán járni, köszönni, így még a kanonok urak is testületileg lejöttek az előkező rezidenciából, hogy megcsodálják az elefántot. Nagyon megszerették és többször elvitték a kotostorba is az érdekes állatot, amelynek ott inyen falatokban volt része. A barátságának csak az vetett később véget, hogy az elefánt egy szép nyári napon a nyitott ablakon át ormányával benyult a levéltárba és onnan kiemelve, józuen elfogyasztotta a Rómából legújabbban érkezett pápa bullát. Az elefántnak életrajzírója is akadt. Hartmann genfi természettudós filozófusnak és humoristának jellemezte. Az elefánt azután később végigsétálta egész Európát, természetesen gyalg utazott, mert nem bírta volna el semmi jármű. De egy óriás köpenyeg volt rajta és feje is be volt burkolva, mert ha mindenki látta volna, úgy kevesebb lett volna az üzlet. Hogy mi lett a további sorsa a husz mázsás attrakciónak, arról már nem szól a krónika.

— Megkezdődött a hármaskonferencia. Stockholmól jelenti a Német Távirati Iroda: A Reuter ügynökség közölte, hogy hétfőn megkezdtek a hármaskonferencia tárgyalásait.

— Újabb szovjet ejtőernyősök szálltak le Bulgáriában. Rómából jelenti: A Szovjetunió ismételtelen nyíltan megsérti Bulgária semlegességét. Szófiából közlik, hogy Sliven vidékén szovjet repülő újabb ejtőernyősöket bocsájtottak le. A bolgár csapatok keresik az ejtőernyősöket. (Radiopress).

— Prágában csak kevés letartóztatás történt. Berlinből jelenti a Rador: Elias volt cseh miniszterelnök ügyében a bírósági tárgyalás napját még nem állapították meg. A prágai letartóztatások száma csekély.

— Vakmerő rablótámadás Panciu községben. Focsaniból jelenti, hogy tizenkét tagú rablóbanda behatolt Bunea Nicu panciu gazdálkodó házába és elvitték harminckétezer lei készpénzt és összes ékszereit. A gazdát borzalmasan megkínizták, feleségének pedig levágták a kezéről azokat az ujjakat, amelyeken gyűrűt hordott. A gazdát és feleségét kórházba szállították. A banditák kézrekerítésére megindult a nyomozás.

— Halálra gázolta a szekér. Radut Ion iazi gazdálkodó szekereivel a ferdinandi hetivásárról hazafelé igyekezett. Utközben lovai megriadtak és elragadták a kocsit. Amikor látta, hogy lovait nem tudja megállítani, leugrott a szekérről. Az ugrás azonban rosszul sikerült, mert a kerek alá került és azok halálra gázolták.

Október:

Olvasós Boldogasszony hava

Itt-ott már egy-egy lehullott, elsárgult falevelet éjt a szellő a lábunk elé és ha nem is forgattuk a kalendariumot, amely szerint már elmúlt a nyár, ez a sárka, zörgő-zörrenő falevél rádöbrent az őszre. És vele beköszöntött az első őszi hónap: október.

Amint a gyönyörűség, napisította májust Boldogasszony havának mondhatni és a kedves, áhítatos majusi ájtatosságot tartjuk, úgy avatjuk a mármár bucsuzni készülő esztendő őszi hónapját is Szűz Mária hónapjává. Olvasós Boldogasszony hava ez, a Rózsafüzér Királynőjének ünnepevel és a naponkénti rózsafüzér-ájtatossággal, a mélyreható, kedves tradícióval, szépséges emlékezettel.

Olvasós Boldogasszony hava, Olvasós Boldogasszony ünnepe: melegség járja át a szívünket. Ebben a hónapban buzgóbb és hálálatosabb szívvel mélyedünk a rózsafüzér titkaiba és zengünk a Boldogasszonynak üdvözlőjét. Rózsafüzér hava, Olvasós Boldogasszony hava: többszóósen összefonódott kemény, vérzivataros idők emlékével, kereszténységgel és a kereszténység győzelmével. A muzmán áradat, amely elsőpréssel fenyegette a kereszténységet és a keresztény civilizációt, már évszázadokkal ezelőtt a lepantói fűtközben megállásra kényszerült. Az Örök Városban rózsafüzérájtatossággal kapcsolatos könyörgő körmeneteket tartottak. És másfél százados muzulmán iga után nálunk is az Olvasós Boldogasszony havában kezdett derengeni. Savoyai Jenő a fényes pétervárad győzelem után Timisoara török várát is ostrom alá vette és 1716 október 12-én váratlanul fehér lobogó lengett a vár bástyaoromzatán. Másnap, október 13-án írták alá a basa nyaralójában, Jenő herceg és a török kiküldöttek, a vár átadásának okmányait, október 18-án pedig bevonultak a keresztény hadak. Timisoara és az egész vidék megszabadult a másfél százados hódoltság alól s a félhold helyébe újra kitűntek a keresztet. Timisoara város címerében máiglan hirdeti ezen eseményt a mindmáig elhalványuló, elsőfőtől s negyedépré fogvott Hold s vele szemben a győzelmesen felragyogó kereszténység Nania...

Világraszóló nagy esemény volt ez. Különböző nyelven szerkesztett iratok röptették világra a hírt, emlékérmek tették emlékeztetővé s a pápa szentelt kardot és kalapot küldött a hadvezérnek. S az Olvasós Boldogasszony ünnepe, amely eladdig főleg Spanyolországban divott, kötelezővé tette az egész katolikus világra. Mert a timisoarai győzelmet is,

— Új apostoli kormányzói helynök. A Szentsek az előzőleg egyesített szatmár-nagyváradai római katolikus egyházmegyéket különválasztotta. Mindkét egyházmegyét továbbra is Márton Aron alba-íuliai püspök kormányozza, apostoli adminisztrátori minőségben. A püspök most Szatmárra Pakocs Károly kanonokot, volt nagybányai plébánost — az ismert költőt — nevezte ki apostoli kormányzói helynöknek.

— Egy süketnéma meglapta a gazdáját. Egy süketnéma fiatalember, akit Vartia Domentnak hívnak, Sendreni községben Niculescu Nicolae vasuti nyugdíjas szolgálatában állott és annak teheneit őrizte. Az egyik napon a süketnéma valahogyan megtudta, gazdáját hol őrizi megtakarított pénzét és 33.000 leit magához véve, megszökött, a galatii rendőrség azonban csakhamar elfogta.

— Félmillió fokos hőség. Körülbelül 3000 fok volt a legnagyobb hőség, amit mesterségesen elő tudtak állítani laboratóriumaikban a fizikusok. De tudjuk, hogy sokkal nagyobb hőség is lehetséges, hiszen megmérték, hogy a Nap felszínének hőfoka 6000 fok és kiszámították, hogy a középpontjában 30-40 millió fokos hőség uralkodik. Az upsalai egyetem fizikai intézetében sikerült Robinson és Edlon nevű fizikusoknak nemrég elektromos szikrával 500.000 fokos hőséget előállítani. 70.000 volt feszültségű áramot süttöttek ki légtüres térben és így érték el — igaz, hogy csak nagyon rövid pillanatra — egy tizmilliomod másodpercére, a félmillió fokos hőséget.

— Elégett a kemencébe rejtett pénz. Burlacu Tudorache rublai gazdálkodó hatvankétezer lei megtakarított pénzét a háza udvarán levő sütőkemencébe rejtette el egy pléhdobozban. Erről azonban nem szolt feleségének, aki az egyik nap kenyérsütéshez készülődött és tüzet rakott a kemencébe. A tüzben a dobozba zárt bankjegyek elégték, csak egyik-másik bankjegy részecskéi maradtak meg, a többi elhamvadt. Amikor a gazda megtudta, hogy mi történt megtakarított pénzével, eszméletlenül összerogyott. A csendőrmester, aki ebben az ügyben a vizsgálatot vezette, a bankjegyek hamuját és a megmaradt részecskéket a Nemzeti Bankhoz küldte azzal a kérelemmel, hogy térítsék meg legalább az elégett összegegyrészét a szerencsétlen gazdának.

amikor a különböző keresztény nemzetek fiait az olvasót fűzték itteni harcaikban kardjuk markolatára, az Olvasós Boldogasszony közbenjárásának tudta be a hívó lélek. És tartja ma is, az egész katolikus világ, áhítatos lélekkel a Rózsafüzér Királynőjének ünnepe október második vasárnapján, illetve október 7-én. Még XI. Kelemen pápa rendelkezése: a pétervárad győzelem emlékére, egybekötte Timisoara 1716-iki felszabadításának emlékével. „Ad Temesvariam victoriam” emlékezik meg erről 1897-ben XIII. Leó is „Augustissimae Virginis Mariae” kezdetű enciklikájában.

Kétszázhuszonöt esztendeje van az idén annak a nagy eseménynek. Negyvedezredév... Régen mindig nagy fénnel ülték meg Timisoarát október 12-ét vagy 13-át. Negyven esztendeje az idén annak is, hogy 1901-ben, éppen október 13-án, ünnepelesen beszentelték a gyárvárosi monumentális templomot is. A Nagyvassony tiszteletére — a város ezen kiváló építészeti műremekét.

Áhítatos szívvel, lélekkel vesz részt mindenki Olvasós Boldogasszony havában a naponkénti rózsafüzérájtatosságon. Schiff Béla.

A timisoarai katolikus templomokban október hónap folyamán a következő sorrendben tartják az olvasós ájtatosságot: A püspöki székesegyházban hétköznapokon a reggeli misével kapcsolatban, vasárnapként délután 6 órai kezdettel. A gyárvárosi plébániatemplomban naponta este 6 órakor, az idén október 1-én német, a hónap utolsó napján magyar szentbeszéddel. Október 3-án — pénteken Kis Szent Teréz ünnepén — Szent Teréz tiszteletére is tartanak ájtatosságot, a rózsafüzér-ájtatosság keretében, míg az arra a napra eső Jézus-zive ájtatosságot ezuttal a reggeli szentmisével kapcsolatban tartják, magyar szentbeszéddel. A templom bucsuünnepét az idén október 12-én ülik meg. Az erzsébetvárosi plébániatemplomban naponta 6 órakor lesz rózsafüzér-ájtatosság: kedden, csütörtökön és szombaton magyar, hétfőn, szerdán, pénteken német nyelven, vasárnapokon felváltva. A józsefvárosi plébániatemplomban naponta este negyed 8 órakor lesz rózsafüzér-ájtatosság, naponta szentbeszéddel. Ma, október 1-én német, 2-án magyar szentbeszéd. A Mehalában hétköznapokon félhét, vasárnapon este 6 órakor ájtatosság, szerdán és szombaton magyar nyelven.

— Különös öngyilkosság egy spanyol vendég-lőben. Madridból jelenti: Különös módon vetett véget életének egy öngyilkos Oviedo városában. Az egyik kis vendéglőben idősebb, zavart tekintetű férfi állított be és vacsorát kért. Jóízűen elfogyasztotta a felszolgált ételeket, majd amidőn étkezését befejezte, hirtelen bombát húzott elő zsebéből és teljes erejével földhöz vágta. A bombarobbanás hatása borzalmas volt. Az öngyilkost a bomba valóságos darabokra tépte, a vendéglistát és feleségét pedig, akik a közelben tartózkodtak, súlyosan megsebesítette. Azonnal kihívták a mentőket, akik gondozásukba vették a sérülteket. Az öngyilkos személyazonosságát nem sikerült eddig megállapítani.

— Megtalálták a pekíngi brit katonai attasé el-tünt feleségét. Pekíngből jelenti a Rador: Hivatalosan közlik, hogy Clark angol követségi attasé feleségét, akinek egy ideje nyoma veszett, a japán csendőrség megtalálta és a brit nagykövetségre kísérte.

— Mit érez a nyelvünk? Az ember izelő szerve általában rendkívül érzékeny. Így például nyelvünk megérez már egy ezredgramnyi sót is. Ez az érzékenység azonban mégsem megbízható. Ha például egy cukros vízhez csipetnyi sót teszünk — még édesebbnek érezzük a cukrot. Ha pedig előbb káliumkloráttal öblítjük ki szánkát, a tökéletesen tiszta vizet is határozottan édesnek érezzük. Gyakorlott elektro-technikusok, ha nyelvükkel megérintik a villamosvezetéket, a lugos vagy savanyu izből meg tudják állapítani, hogy melyik a pozitív és melyik a negatív vezeték, sőt megbecsülik az áram feszültségét is.

— A továbbképző tanfolyam kereskedelmi és ipari csoportjában október 1-én megkezdődik az oktatás. Jelentkezni lehet a Szociális Misszionál, Arad Greceanu utca 20. szám alatt, d. e. 10-12, d. u. 4-5-ig.

— Kanada gátolja a japáni cikkeket bevitelét. Newyorkból jelenti a Rador: Az „Associated Press” közli Ottawából (Kanada), hogy a kanadai kormány minden Japánból érkező behozatalt betiltott, ehhez a jövőben külön engedély szükséges. Ily értelemben már szeptember 23-án utasították az illetékes hatóságokat, de a rendelkezést csak tegnap reggel közölték a nyilvánossággal.

— Duff Cooper indiai utazása. Stockholmból jelenti a Rador: A Reuter-ügynökség közli Szingapurból, hogy Duff Cooper repülőgépen Indiába utazik, ahol az angol alkirályal folytat majd megbeszélést. Szingapurból visszatérve Duff Cooper rövid ideig Burmában marad és onnan a már megállapított tervek szerint Ausztráliába indul.

— Nagyarányu rendőrségi razzia Aradon. Az aradi rendőrség este nagyarányu razziaát tartott a város területén. Az igazoltatások során 86 személyt előállítottak a rendőrségen, mert személyazonosság irataik nem voltak rendben, később nyolcvan egyént szabadon engedtek és csak hatot tartottak fogva.

— Ismeretlen holttestet vetett partra a folyó. A hegyaljai Paulis község csendőrsége jelentette az aradi ügyészségnek, hogy a falu határában a Mures ismeretlen, 45 év körüli férfi, ruha nélküli holttestét vetette partra. A holttesten erőszak nyomai nem látszanak. Személyazonosságát ezideig még nem sikerült megállapítani, valamint azt sem, hogyan került a folyó vizébe: szerencsétlenség történt-e, vagy öngyilkosság.

— Adomány az aradi Magyar Népközösségnek. A Magyar Népközösség aradi tagozatának M. K. (Arad) 25 pár meleg gyermekharisnyát ajándékozott jótékony célra.

— Okirathamisítókát leplezték le Budapesten. Budapestről jelentik, hogy az ottani rendőrség nagyszabású okirathamisítást leplezett le. A Hamburg—Amerika utazási irodában megjelent egy kereskedő és svájci vízum beszerzésével bízta meg az irodát. Amikor az iroda vezetője alaposan megnézte az utlevelet, megállapította, hogy az abban levő német utazási vízum hamis. Nyomban értesítette a rendőrséget, amely kihallgatta a kereskedőt. Ez jóhiszeműségével védekezett és elmondotta, hogy egy fiatalember szerezte meg számára a vízumot három ezer pengőért. Vallomása alapján a fiatalembert letartóztatták és beismerő vallomása alapján az okirathamisító banda többi tagját is elfogták. A banda tagjai az okirathamisítás révén mintegy száz ezer pengő szerezték.

Legideálisabb arcszépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS arccrém, esteli és nappali használatra. 1 tégyei ára lei 60.—, GENIUS-puder 1 doboz ára lei 60.— FÖLDES GYÓGYSZERTÁR, ARAD.

— Az iráni német alattvalók kálváriája. Berlinből jelenti a Rador: Felhatalmazott helyről közlik, hogy az Iránból visszatérő nők és gyermekek, valamint a teheráni német követség tagjai borzalmas dolgokat beszélnek a vörösök embertelen eljárásáról. A teheráni német kolónia mintegy négyszáz hetven tagját, nőket és gyermekeket csak az ottani német követ erőlyes fellépésére nem tartották vissza. Utazásuk szeptember 17-től kezdve, amikor elhagyták Teheránt, valóságos kálvária volt. A menekültek minden értékét és ruháját elvették, sőt a nőket egy szál ingben engedték át a török határon.

— Ujabb aradi zsidó ingatlanok kisajátítása. Az újabb kisajátított aradi zsidó ingatlanok tulajdonosai a következők: Mandl Ferenc Blanduziei utca 27, özv. Geier Ignác Cantacuzino 14, Kleinné szül. Hollander Iona, Bolintineanu 4, Földes Aladár, Cuza Voda 8, Lantos Miksa, Costache Negri 12, Elias Emma és Jakob, Bisericei 33, Molnár Blanka, Saguna 73, Weisz Károly, Avram Janu 15, Lázár Mária, Imperatul Traian 2, Brodi Julianna, Herskovits András, Trandafirilor 7, Langel Etelka, Rusu Sirianu 16, Kafka Márkus, Cuza Voda 21, Gliuch József, Sándor és Lajos, Miron Costin 7, Schwartz Margit és Lipót, dr. Kelemen Gábornál és Schwartz Dezsóné, Moise Nicoara 12, D. Rác Sándor, Bucur 11, Abraham Imre és György, Tache Jonescu 7, Bauman Margit, Reg. Ferdinand 42, Roth Antonia, Porumbaru 5, Schul Béni és Berta, Gh. Lazar 6, Lövinger Miksa, Carol 79, Lessinger Magdolna, Alexandri 7, Condor Ladislau, V. Goldis 10, Polgár Zsigmond, Oncu 17, Weigenfeld Adolf, Moise Nicoara 9—11, özv. Rotzkildné született Pollatschek Magda, Catedralei 2, Sámuelné, született Polgár Aranka, Saguna 8, Fuchs Vilmos dr. és Jusztina, Cantacuzino 8, Goldberger Edit, 29 Decembrie 13a, Farkas Jenő, Aurel Vlaicu ut 133—135, Wessel Herman, Margit és özv. Farkas Jakabné, Duca 14, Tausch Anna, Stroescu 1, Kalosch József, Moise Nicoara 19, Meisel Gizella és Sándor, Duca 7, Kafka Rozália és Márkus, Cuza Voda 21, Klein Erzsébet, Sinageoi 6, Farkas Janka, Caragiale 16, Kellner Vilma és Béla, Reg. Ferdinand 58, Fröhlich József és Mária, Lahovari 13, Salamon Vilmos és Berta, Cantacuzino 41, özv. Kornis Ödöné, Eminescu 7, özv. Berger Manoné, Ecet, Teodoroiu 3, Schattententz Ilien és Filip, Mossóty telep 56, Kellner Béla és Erzsébet, Reg. Ferdinand 58, Kohn Stefánia és András, Duca 10, Ladislau Rozália és Nachi János, Sarbeasca 2, Popper Ignác és Józefa, Gen. Găgărescu 1. A kisajátított ingatlanok volt tulajdonosainak további névsorát holnapi számunkban folytatjuk

Véres összetűzés hinduk és mohammedánok között

Amszterdamból jelenti a Rador: A Reuter-ügynökség értesítése szerint Amraotiban véres összetűzésre került a sor hinduk és mohammedánok között. Az összetűzés következtében három ember meghalt, hat-

vankilenc megsebesült. A rend helyreállítására erős rendőri különítményeket vettek igénybe. A lakosság este nyolc órától reggel hat óráig nem hagyhatja el a lakását.

— Ellopta bőröndjét az ismeretlen jóakaró. Vakmerő bőröndlopás történt az aradi vasúti állomáson. Rusu Dumitru buzauai tisztviselő amikor felakart szállni a vonatra, észre vette, hogy jegye nincsen rendben és ezért visszasietett a jegypénztárhoz. Bőröndjét nem akarta magával visszavinni és ezért átadta egy ismeretlennek, aki vállalkozott rá, hogy a csomagot felteszi a vonatra. Amikor Rusu elintézte a dolgát és kereste a csomagot, azt nem találta sehol és eltűnt az ismeretlen férfi is, aki a szivesrege vállalkozott. Kézrekerítésére megindult a nyomozás. Az ellopott csomag értéke mintegy huszezer lei.

— A szelek országa. Grönland, mely egyébként a világ legnagyobb szigete, egyuttal a legszeleesebb vidéke az egész Földnek. Itt van az északi „szél-sark”, ahol a legnagyobb a hideg, még nagyobb, mint a földrajzi Északi sarkon s éppen ezért mindenfelé innen áramlik szét a hideg levegő. Külön meteorológiai megfigyelő állomás működik Grönlandban, hogy az onnan induló szelekről tudósítsa a délibb meteorológiai intézeteket, — hiszen az időjósásra nagyon fontos adat, ha pontosan ismerjük a szelek kiindulópontjában uralkodó viszonyokat.

— Megszöknek az angol szolgálatból a dominiumok repülői. Newyorkból jelenti az NII: A kanadai légügyi minisztérium megerősítette azt a hírt, amely szerint mintegy kétszáz kanadai, ausztráliai és újzealandi pilóta, akiket Angliába akartak szállítani, utközben egy személyszállító hajó fedélzetén megszökött. Másik hír szerint egy meg nem nevezett kanadai kikötőben horgonyzó hajó fedélzetéről ugyancsak számos dominiumbeli repülő szökött meg, mert nem voltak megelégedve a hajó egészségügyi berendezésével.

Tekesport

Az aradi városbajnokság negyedik fordulója sem hozott általános javulást. A csapatok nagyrésze még mindig messze van igazi formájától. Csak két csapat tudta a kétszázases szintet elérni. A Tricolor timisoarai vendégszerelése miatt csak három bajnok mérkőzést bonyolítottak le, melyek eredményei a következők:

Metalurgistul—Orisana CFR 214:176. A vasas együttes gyenge kezdés után 35, 62, 63, 54-es menetek után, meglepően könnyen győzött a vasutasok ellen, akik 36, 52, 44, 44-es részeredményeket játszottak.

Prietenii—Transylvania 200:125. A még mindig bizonytalanlankodó „Barátok” csak két menetben nyújtottak jó játékot, de 34, 60, 36, 70-es menetekben is fölényesen győztek a 11 emberrel kiálló, 34, 31, 34, 26-os meneteket játszó Transylvania ellen.

Gutenberg—Infratirea 163:155. Nagy küzdelem után, a végjátékban győztek a nyomdászok 39, 36, 33, 55-ös mérskelt menetek után, az Infratirea ellen, melynek részeredményei 53, 35, 32, 35 voltak.

A vasárnapi mérkőzések után a bajnokság rangsora a következő:

1. Prietenii	12	10	—	2	2287	20
2. Tricolor	11	9	—	2	2048	18
3. Gutenberg	13	7	—	6	2164	14
4. Crisana	11	7	—	4	2041	14
5. Transylvania	13	5	—	8	2125	10
6. Rapid	12	5	—	7	2080	10
7. Fortuna	12	4	—	8	2049	8
8. Metal	12	4	—	8	2010	8
9. Infratirea	13	2	—	11	1916	4

BARÁTSÁGOS MÉRKŐZÉSEK

Rapid—Macelari 167:101.
Fortuna—Rapid 194:161.

Sikeros volt a Tricolor timisoarai kirándulása.

A Tricolor vasárnap Timisoaran vendégszerelt a Victoria meghívására és sikeresen, mert az egymásután lejátszott három mérkőzésből kettőt megnyert. A három mérkőzés eredménye a következő volt: Tricolor—Banateana 197:163. Tricolor—Victoria II 194:158. Victoria—Tricolor 217:197. A Tricolor nagy állóképességét és kiegyensúlyozott játékerejét bizonyítja az egyenesletes játéka.

Az Infratirea egyéni és hatos csapatversenye nagy érdeklődés mellett folyt le és a következő eredményeket hozta: Hatos csapatversenyt a Crisana-CFR nyerte 110 fával: 2. Infratirea 104 fa: 3. Rapid 103 fa: 4. Folversonyben a Tricolor és Macelari lettek 94 fával. Az egyéni versenyben Bali (Macelari) nyert 23 fával: 2. Vich (Mac) 18 fa: 3. Vich (Mac) 18 fa: 4. Buzau (Mac) 17 fa: 5. Buzau (Mac) 17 fa: 6. Drecin (Gutenberg) 17 fa: 7. Cuedan (Infr.) 17 fa.

— A tengelyhatalmakat nem lehet kicépezni. Isztambulból jelenti a Stefani: A Cumhuriyet című török lap azt írja, hogy Anglia az elfoglalt országok lakosságának forradalmában bizik. Ez azonban hiábavaló remény, miután ennek sikeréhez elengedhetetlenül szükséges lenne az is, hogy a tengelyhatalmakat a tengeri zárlat kicépeztesse. Ezek azonban az utóbbi években az önellátás érdekében hozott erőfeszítéseik révén, továbbá a termékeny orosz tartományok elfoglalásával kiküszöbölték ennek veszélyét. Az újság azzal fejezi be cikkét, hogy ilyen körülmények között ha a demokráciák győzni akarnak, harctéren kell megverjék a németeket és olaszokat.

— A Föld „siet”. Több évvel ezelőtt kitalálták a kvarcórát, melynél a kvarckristály rezgései szabályozzák az óra járását, nem rugók vagy súlyok. Ezek a kvarcórák oly megbízhatóan egyenesletes járasuak, hogy velük még azt is ellenőrizni lehet, hogy egyenesletesen forog-e a Föld? A megfigyelések azzal a meglepő eredménnyel jártak, hogy bizony a Föld forgása nem olyan egyenesletes, mint eddig gondoltuk. Egy-két tized másodpercet siet néha havonként, mégpedig rendszertelenül. Az egyik hónapban 0.22 másodperccel sietett, ami elég sok, hiszen ez annyit jelent, hogy az Egyenlítő egy-egy pontja 115 méterrel volt keletebbre, mint ahogyan egyenesletes járásnál kellett volna lennie. A csillagászok azon fájódnak, hogy kiderítsék ennek a szabálytalanságnak az okát.

— Joe Louis legyőzte Lou Novat. Newyorkból jelenti a Rador, hogy Joe Louis, a néger öklövívó világ-bajnok legutóbb Lou Nova boxolóval küzdött, akit a hatodik menetben technikai kiütéssel legyőzött.

— Méhek haszna a gyümölcsösben. A gyümölcs-termés nagysága függ attól, hogy a virágok megtermékenyítése, beporzása, milyen mértékben történt. Ezt a beporzást a rovarok segítik elő s megfigyelték, hogy egy hétholdas cseresznyésben a termés 17 tonnáról 52 tonnára szökött fel, mikor méhkasokat állítottak fel a fák között. Egy méh naponként 700 virágra száll rá, egy 30.000 dolgozó méhből álló raj tehát naponta 21 millió virágot látogat meg, érthető tehát, hogy nem marad ilyen helyen virág megtermékenyítlenül. Azonban nem minden bogár alkalmas annyira a beporzás elősegítésére, mint a méh, mert a méh az egyedüli, mely válogat és ha például alma-virágot kezd látogatni, akkor csak almavirágra megy ezentul, vagyis nem keveri össze a különböző virágokat.

Ügyeletes gyógyszerárak

Szerdán, október 1-én Aradon a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Angel (Catedralei tér), Omnescu (Regina Maria ut és Alexandri utca sarok) és Kesztenbaum (a gyermekkorházal szemben).

Muzi

Aradon szerdán a mozik műsora a következő: Forum: Első bűn. Corso: Vörös bestiák.

CORSO (ARAD)

Előadások 3, 5, 7:15 és 9:30-kor

Ezren és ezren nézik meg a szezon legnagyobb filmjét

Vörös bestiák

CAMILLA HORN
WERNER HINZ
THEODOR LOOS

Vér és borzalom, terror és kínzások. A cári Oroszország bukása a vörös bestiák uralomrajutása. Az ifjúságnak engedélyezve!

KÖZGAZDASÁG

Faggyukészletek zárolása

A közellátási államtitkárság rendeletileg zárolta az összes marha- és juhfélel vágásából származott nyers faggyut. A zárolás az államtitkárság javára történt.

A rendelet a továbbiakban kimondja, hogy a zárolt nyers faggyu-mennyiségeket a bőrközpont (ORAP) kell beszállítani. Az ORAP felhatalmazást kapott a faggyunak az egész ország területén történő összegyűjtésére. Minden átvett mennyiséget készpénzzel azonnal kifizetnek. A vágóhidakon a faggyut a vágás napján kell átadni a bőrközpont jelenlevő kiküldöttjének, aki köteles öt napon belül to-

vábbítani a legközelebbi gyűjtő állomásnak. A termelők felelősek a faggyu állapotáért.

Az átvételi árat az államtitkárság a következőképpen állapította meg: Nyers faggyu 150 lei, sózott állapotban 165 lei kilogrammonként.

A bőrközpont által összegyűjtött mennyiséget elsősorban a hadsereg szükségletének fedezésére fordítják, ezen felül a cseréssel foglalkozó, valamint a faggyut használó többi iparvállalatok kapnak faggyut. A gyűjtési, megőrzési, kezelési és szétosztási munkák során előadódó költségek fedezésére az ORAP minden kilogram faggyu után tíz lei többletet számíthat.

Mennyi adót fizetnek Amerikában a nagy adóemelés óta

Három hónapi betegkedés után az egész évi adót törlik

Az amerikai kongresszus és szenátus majdnem háromszorosára emelte az adókat. Az amerikai adórendszer a kis jövedelmeknél rendkívül humánus, ellenben a progresszió óriási adókkal sújtja a nagy jövedelmeket, főként az évi 50 ezer dolláron felülieket. Ezért volt példás az adómorál az alsóbb kategóriáknál, ellenben annál több eljárás indult meg a mamutjövedelműk ellen s drámai szigorúak voltak gyakran ily esetekben az ítéletek is.

Az Egyesült Államokban 900 dollár jövedelemig nem kell adót fizetni, gyermektelen házaspároknak évi 2500 dollárig. Két gyermeknél adómentes a tiszta jövedelem évi 4000 dollárig. A régi és az új adótételek a következők:

NÖTLEN VAGY HAJADON

Tiszta jövedelem	Régi adó	Új adó
	dollár	
900	0.44	5.94
1000	4.40	15.40
1200	12.32	34.32
1400	20.24	53.24
1600	28.16	72.16
1800	36.08	91.08
2000	44.00	110.00
2500	63.80	157.30
3000	83.60	211.20
4000	123.20	338.80
5000	171.60	473.00
10.000	686.40	1469.60
15.000	1476.20	2934.80
20.000	2666.40	4826.80

GYERMEKTELEN HÁZASPÁROK

Tiszta jövedelem	Régi adó	Új adó
	dollár	
2500	22.00	38.50
3000	30.80	84.80
4000	70.50	180.40
5000	110.00	308.00
6000	149.60	435.60
7000	233.20	596.20
8000	316.80	756.80
9000	422.40	961.40
10.000	528.00	1166.00
15.000	1258.40	2545.40
25.000	3843.40	6505.40

BUZAVETÉSI HÉT. Sichitiu tábornok földművelésügyi miniszter körrendeletet küldött a megyei prefekturáknak s a mezőgazdasági kamaráknak. Utasította ezeket, intézkedjenek arra vonatkozóan, hogy szeptember 29-től október 5-ig a falusi lakosság a buza vetési munkálatain kívül minden egyéb munkát felfüggeszsen.

A bab maximális ára. Bucurestiből jelenti a Rador: A nemzetgazdasági minisztérium a fehér bab kilójának árát, ha a bab egy százalék idegen anyagot tartalmaz, a berakodó állomáson husz leiben állapította meg. Ha a fehér bab egy százaléknál több idegen anyagot tartalmaz, akkor minden további százalék után egy százalékkal csökken a megállapított ár. A kiskereskedők a bab árához hozzászámíthatják a tényleges kiadásokat és a husz százalékos hasznat.

Cukorrépa termelők járandóságának kiegyenlítése. A földművelésügyi minisztérium közbejöttetésére a freidorfi, aradi és chitilai cukorgyár teljes egészében kifizette a termelőknek multévi járandóságukat, ugyanakkor pedig előlegeket is folyósított az idei termésre.

KÉT GYERMEKES HÁZASPÁROK

Tiszta jövedelem	Régi adó	Új adó
	dollár	
3000	8.80	18.00
4000	35.20	101.20
5000	74.80	202.40
6000	114.40	330.00
7000	162.80	464.80
8000	246.40	624.80
9000	334.40	794.20
10.000	440.00	998.80
15.000	1117.60	2290.20
20.000	2142.80	4030.40
25.000	3570.60	6127.00

NÉGY GYERMEKES HÁZASPÁROK

Tiszta jövedelem	Régi adó	Új adó
	dollár	
4000	17.60	36.00
5000	39.60	116.60
6000	79.20	224.40
8000	176.00	492.80
9000	259.60	653.40
10.000	352.00	831.60
15.000	990.00	2054.80
20.000	1949.20	3722.40
25.000	3317.60	5768.00
30.000	5016.00	8126.80

A progresszió is alacsonyban emelkedik. Azonfelül ha valaki egy hónapon túl betegkedik, adója egy részét egyszerű igazolásra törlik. Három hónapon túli betegkedés esetén pedig az egész évre. Akkor is leírják, ha igazolja, hogy hosszabb időt töltött külföldön.

Egyszerű az adózási rendszer is. A különleges adók (ház-, föld-, stb. adó) mellett általános jövedelmi adó — general tax — terheli az embereket. A különböző államokban, községekben való egyenlő értékelés védelméért pedig a State tax commission-ok s a State tax department szolgálják.

A létminimumok az új törvény szerint is fennmaradnak s a régi okok alapján tovább is kérhető a kivett adók törlése.

Mezőgazdasági jellegű törvények előkészítése. A földművelésügyi minisztérium törvényelőkészítő bizottsága jelenleg számos törvény előkészítését tanulmányozza. Így rövidesen megjelenik a mezőgazdasági mintagazdaságról, a földművelésügyi minisztérium megszervezéséről, a mezőgazdasági kamarák megszervezéséről, a mezőgazdasági birtokról, a szőlőbirtokok biztosításáról, az állatbiztosításról, a mezőgazdasági oktatásról, a telepítésről és a mezőgazdasági munkaközösségekről szóló törvényrendelet.

Husz dekagram kenyér a fejadag Olaszországban. A legutóbb tartott olasz minisztertanácson a Duce bejelentette, hogy a buzatermés mennyisége elérte a 71 millió 500 ezer métermázsát, ami 100 ezer hektárral haladja meg a mult évi termésmennyiséget. Az olaszországi és a megszállt területek lakossága szükségletének fedezésére elhatározták, hogy a napi kenyéradagot kétszáz grammal állapítják meg. Munkások részére ezt a mennyiséget száz grammal, míg a kivételesen nehéz munkát végző személyek számára kétszáz grammal növelik. (Rador).

Mezőgazdasági gépek üzemanyag ellátása. A minisztérium a gazdák kérelmére közbenjárt a nemzetvédelmi minisztériumnál a mezőgazdasági gépeknek üzemanyaggal történő ellátása tekintetében.

Ötszáz vagon rizs termelt ebben az évben. A minisztérium közlése szerint a mult héten tovább folytatták a rizs betakarítási munkálatait. Közvetőleges számítások szerint az ország idei rizstermése élen az ötszáz vagont.

Határidő napló

OKTÓBER 1:

Forgalmi adót fizető vállalatok pénzügyi ellenőrzési könyv kötelezettsége ezen a napon kezdődik.

Pokrócgyárak és nagykereskedők eddig a napig tartoznak jelentést tenni a raktáron levő és gyártás alatt álló pokróc készletekről a nemzetvédelmi minisztérium számvetőségi ügyosztályának felszerelési szolgálatához.

OKTÓBER 3:

Disznóőrte, ló- és marhaször készletek birlalói eddig a napig tartoznak jelentést tenni készletükről a közellátási államtitkárságnak.

OKTÓBER 10:

Kertészek forgalmi adója havonta eddig a napig kifizetendő.

Ócskavas készletek havonta eddig a napig bejelentendők.

OKTÓBER 11:

Alkalmazottal dolgoztató másolóirodák a nemzetgazdasági minisztérium július 11-én kiadott 40671. számú rendelete alapján kötelesek cégüket bejegyeztetni.

OKTÓBER 12:

50 és 100 leies érmék forgalmi értéke lejár.

OKTÓBER 15:

Juh- és báránybőrök zárolásának feloldása. Régi utlevél bélyegek érvénye lejár. Zárolt gyapjúkészletek beszállításának határideje.

A behajtási pénzügyigazgatóságok megkezdik a négy és félszázalékos kamatozású „Renta unificata 1941” elnevezésű kötvények szétosztását.

Rádió

SZERDA, OKTÓBER 1

Bucuresti: 7 Indulók, hírek, hanglemezek. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 Zenei előadás. 19 Irodalmi szemle. 19.15 Hanglemezek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.30 Németország órája.

Rövidhullámu román adó: 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, utána torna, 7 Hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 Háziasszonyok beszélgetése. 10.45 Felolvasás. 12.10 Hanglemezek. 12.40 Hírek. 13.30 Táncczene. 14.30 Hírek. 15.20 Ének. 16.15 Előadás. 16.45 Hírek. 17.15 A rádiózenekar hangversenye. 17.35 Előadás. 18.20 Katonaműsor. 19 Hírek. 19.20 Trió hangversenye. 19.50 Zene és ének. 20.20 Hanglemezek. 20.45 Előadás. 21.15 Cigányzene. 21.40 Hírek. 22.10 Melles Béla zenekarának hangversenye. 23 Idégenyelvű hírek. 23.25 Jazz-trió hangversenye. 24. Hírek.

Budapest II. nem közvetít műsort.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 2.

Bucuresti: 7 Indulók, hírek, hanglemezek. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 Zenekari hangverseny. 19 Művészeti szemle. 19.15 Hanglemezek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámu román adó: 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, utána torna, 7 Hírek, utána hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 Elbeszélések. 10.45 Előadás. 12.10 Könnyű zene. 12.40 Hírek. 13.30 Zenekari hangverseny. 14.30 Hírek. 15.20 Hanglemezek. 16.15 Előadás. 16.45 Hírek. 17.45 A rádiózenekar hangversenye. 18.15 Előadás. 19 Hírek. 19.20 Helyszíni közvetítés. 20.20 Hangjáték. 21.40 Hírek. 22.10 Vonósnégyes hangversenye. 22.45 Cigányzene. 23 Idégenyelvű hírek. 24 Hírek.

Budapest II. nem közvetít műsort.

SPORTTESEMÉNYEK

Lemaradtunk a labdákról... — mondotta Losoncz, a Chinezul-CAMT játékos a resitai mérkőzés után

Rosszul ment a játék Resitan. Ezt mondták a szemtanúk a vasárnapi UDR—Chinezul-CAMT mérkőzés után. Megkérdeztük Losonczot, a Chinezul-CAMT szeniorját, hogy mi volt az oka a váratlan gyenge játéknak.

- Talán ideges volt a csapat?
- Nem, a csapat nyugodtan, mondhatni tulnyugodtan játszott, csak nem ment. Meg aztán csaknem minden labdáról lemaradtunk.
- Nem jó az erőnlét?
- Hát bizony ezzel is baj volt, komolyabban kell vennünk most már a játékot is és az edzéseket is.

A felismerés félsiker. Annál értékesebb, ha maug a játékosok ismerik fel a hibáikat.

Most csaknem két hét áll rendelkezésre, amíg a bajnokság tovább folyik. Tehát négy komoly edzésre van idő egészen október 13-ig, amikor a Chinezul-CAMT együttese a Ripensiával szemben folytatja majd a küzdelmet a körzeti bajnokságokért. Ha ezt a két hetet a játékosok és az edző is jól kihasználják, akkor a kétségtelenül tehetséges játékosokból álló lila-zöld csapat az erőnlét tekintetében is megfelelő tud majd nyújtani. Csak szorgalomra és lelkes kitartásra van szükség, az eredmény akkor nem maradhat el.

Mi az oka a gyakori kapufáca lövéseknek

Kapufa!... hördül fel a nézősereg, amikor a csatár lövése nyomán a léce csattan a labda. A csatár fogja a fejét mérgében, a védelem fellélegzik, hiszen talán a mérkőzés sorsa dől el a kapufalövessel.

Vasárnap a resitai rangadón is volt Tóthnak egy kapufalövése, amely ha lejjebb megy, megtörte volna Konrád varázsát. De a Chinezul-CAMT egyik mult heti edzésén is — nem akarunk túlozni — a kapura lövőgetésnél mintegy 25—30 esetben találták el a kapufát a játékosok.

Vajjon hogyan is születik a kapufa?

Hogyan lehet az, hogy a csatár nem a 731.5 cm széles és 243.8 cm magas kaput, hanem a 12 cm széles kapufát találja el.

Ez a kérdés már sokakat foglalkoztatott és miután most Resitan sordóntó mérkőzésen ismét volt ilyen kapufa lövés, kikerestük néhány nagy csatárjátékos annak idején tett nyilatkozatát. Egy nagyevű válogatott csatár a többek között ezeket mondtotta:

— Messziről küldött nagy lövésből esik a legtöbb kapufa, mert ilyenkor a csatár csak úgy nagyjából célozza meg a kaput. A szélsők könnyebben lehetnek kapufát, mert a szélső rendszeren hegyes szögből lö, és a kaput nem hét méternek látja, míg a kapufa aránylag „megnő.” De a rossz forma is hozzájárul ahhoz,

hogy a csatár könnyebben találja el a kapufát.

A legnagyobb szerepe azonban mégis a balszerencsének van,

mert balszerencse az, hogy a labda nem ment pár centivel lejjebb, vagy beljebb. Természetesen, ami balszerencse a csatárnak, az a kapusnak — szerencse. Sokat számít a technika is. Technikás csatár ritkábban rug kapufát, mint az, aki csőrrel, vagy „hü bele Balázs-módra” csak úgy megvágja a labdát.

Egy másik, ugyancsak válogatott csatár ezeket mondja:

— Tiszta véletlen, hogy kapufára jut a labda. Érdekes — a közönségnek tetszik, hogy a kapufán csattan a labda, még tapsol is, pedig hát nem olyan nagy érdem a kapufára lövés.

Szerintem az oldalkapufára lövés jó lövés, a felsőkapufára való lövés azonban már rossz lövés,

mert a csatárnak fölé lőnie nem szabad és a felső kapufát a fölé lövéstől nem sok választja el.

Ime egy harmadik jeles csatárjátékos válasza: — Csak véletlenül lehet a kapufát eltalálni. Edzéseken kísérleteztünk, de bizony csak ritkán sikerült.

Akarattal a felső kapufát, mondhatom, egyáltalán nem lehet eltalálni. Mérkőzésen sok függ attól, hogy a csatár milyen

A VÖRÖS POKOL

Andrej Andrejovics Tobeljev élményeit a vörös paradicsomban

A DÉLI HIRLAP
EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVICS KRIMOV

41

— Ugy van, Alexej Nikolájevics, barátocskám. A garázsban tényleg azt mondtam, hogy Kronstadtba kell mennem és pedig haladéktalanul az egyik tavaris kíséretében. Azonban ha majd elhagytuk a város határát, akkor egy kis kerülő kanyarodással valóban Délnek fordultunk. Erre az elővigyázatosságra azért van szükség, mert hátha még a város területén találkozom valakivel, aki felismer és később esetleg szóbahozza ezt az éjszakai utamat. Minthogy előző éjjel valóban voltam Kronstadtban, legfeljebb azt mondanám, hogy az illető a dátumban tévedett.

Egy óra múltán már tul voltunk a kerülőn és Délnek robogtunk Moszkva irányában.

Katjusa Vladimirovna elmondta azt is, hogy nemskára maga is Moszkvában lesz. Ugyanis a szovjetkormány elhatározta, hogy székhelyét Moszkvába teszi át. Az egyes népbiztoságok és a cseka részéről csak a főb vezetők mennek Moszkvába, az alantás tisztviselők Pétervárról maradnak és ott új beosztást kapnak. Így tehát nem kell tartanom attól, hogy Moszkvában esetleg felismer valaki azok közül, akikkel Pétervárról akár Tobeljev, akár pedig Uszenszkij néven összekerültem. Ez az átköltözés már egy-két hónap mulva végbemegy.

Engem azonban elsősorban az érdekelt leginkább, hogy Moszkvában hol találom Anna Grigorovna Zinovjevvet. Nem akartam azonban kérdészködni utána.

Hanem végre maga Katjusa hozta szóba:

— Mondottam, hogy Anna Grigorovna már

Moszkvában van. Ott megtalálható. Munkát bízom rá. A kommunizmus uralomra jutása következtében szegénységbe és nyomorba taszított családokat keres fel és azokat vigasszal és segítséggel látja el. Több rokona él Moszkvában, ezek valamelyikénél fog meghuzódni.

Mondott néhány címet is, amelyeket jól a fejembem véstem.

A falvak egymásután maradtak el mögöttünk. Már közel volt a hajnalodás, amikor az egyik község szélén hatalmas kolostor épületének körvonalait pillantottuk meg.

— Itt leteszlek, — jelentette ki Katjusa — idejében kell visszafordulnom.

Sokáig kellett a kolostor kapuján zörgetnem, amíg végre a bejárat melletti kicsiny ablakban megjelent egy borzas férfifej.

— Tavaris, — szoltam rá — szaporán nyiss ajtót és jelentsd a tavaris sztárecnek, hogy megérkeztem és szállást akarok. Reggel aztán majd beszélgetünk.

— Kicsoda vagy, tavaris?

— A szovjet kiküldötte, összeirő biztos.

A boglyas fej eltűnt. Néhány perc mulva azonban nyikorogva tárult föl a kapu.

Katjusával némán keztem fogtam, beléptem a kolostorba és a kapu becsukódott mögöttem. Még hallottam a meginduló autó berregését és aztán a sötét folyósón baktattam a gyertyát tartó kapus után.

— Kinyitok neked egy cellát, tavaris, — szoltat meg vezetőm — ott pihenhetsz. Mindig van készenlétben egy-két cellánk vendégek fogadására, ahol a keresztiutazókat elszállásoljuk.

Beléptünk az egyik cellába, ahol gyertyájával meggyújtotta az asztalon álló gyertyát, aztán jóéjszaka kívánt és kiment.

Körülnéztem. A cella valóban vendégfogadásra állott készen. Tiszta, vetett ágy, a mosdóban friss víz, törölköző és szappan arra vallott, hogy kommunista szovjethivatalnokok gyakran fordulnak meg ott. Sebtemben levetköztem és ágyba fektüdtem.

messziről és milyen szögből lö. Messziről és nehéz szögből, erős lövésből gyakoribb a kapufa. Készeiről rendszeren akkor megy lécre a labda, ha a csatár hálót szakító, nagy gölt akar löni.

Amint láthatjuk a fenti nyilatkozatokból is kiviláglik, hogy a jó erőnlét itt is fontos szerepet játszik. A jó erőnlétben lévő játékos nyugodt, megfontolt, le tudja szorítani a labdát és így legalább felső kapufa nem igen adódik.

TOVÁBBI VASÁRNAPI BASARABIA-KUPA LABDARUGÓ EREDMÉNYEK

Brad: Mica—Transilvania 4:1 (3:0).
T. Severin: Cerna—Dunarea 8:0 (3:0).
Craiova: FC Craiova—Muncitorii 10:3 (1:2),
CFR T. Severin—Oltenia 2:0 (0:0).
Cugir: Minerul—UM Cugir 3:2 (0:2).
Sibiu: SGS—CFR 4:0 (0:0).
Turda: Victoria—Ariesul 1:0 (1:0),
Industria Sarnei—Solvay 4:1 (0:1).
Brasov: ACFR—Metrom 4:1 (2:1),
UAB—Malaxa 2:0 (1:0).
Ploesti: FC Ploesti—Rom. Americana 2:1 (1:0).
Gura Ocniței; Concordia—Prahova 3:0.
Moreni: Astra Romana—Steaua Rom. 3:1 (3:0).

Sporthírek mindenfelől

Helsström Stockholmban vasárnap megjavította az 5000 m-es futás világcuccseredményét 14:15.8 idejével, közben a három mértföldes világcuccseredményt is megjavította 13:49-re.

A Róma-kupa teniszküzdelmek során a magyar válogatott csapat október 4., 5., 5-én Berlinben a németekkel mérte össze erejét. A magyar csapat összetételét Asbóth, Gábori, Szentpéteri, Mayer dr., Kátana.

Upsalában Svédország válogatott főiskolás atléta legyőzte a svájci főiskolásokat 79:49 arányban. A kiemelkedőbb eredmények: 400 m Bergström 49.8, 4x800 m Svédország 7:52.8.

Stockholmban svéd- finn ifjúsági atlétikai viadal volt, amelyet a svédek 57:28 arányban megnyertek.

Olaszország férfi teniszbajnoka ezévre Cucelli lett.

A cseh-morva protektorátus vasárnapi labdarugóeredményei: Bohemians—Prostejov 3:3, Slavia—Viktoria Pilsen 3:3, Kladno—Sparta 2:1, Pardubice—Bata 4:1, Olom—SK Pilsen 2:1, Zidenice—Limbürg 6:1.

Reggel beszéltem a sztárecel. Furcsán hatott ez az öreg szerzetes a rája kényszerített polgári ruhában. Minden mozdulata és a járása is olyan volt, mintha még most is csuha volna rajta, melyet közel ötven esztendeig hordott.

Kerülgettük a színvallást és sokáig locsogtunk össze-vissza, amíg végül tisztában voltunk egymással. Ráismertem a sztárec gondolkodásmódjára és ő is tisztába jött velem. Akkor aztán már őszintén beszélhettünk.

Megmondtam a sztárecnek, hogy csak szinleg vagyok összeirő biztos és nem készítek hü jegyzéket a kolostor kegyzereiről és drágaságairól. Azt a tanácsot adtam azonban neki, hogy a legértékesebb tárgyakat tegye kazettába és falazza be valahol a pincében.

— Megtörtént már, — szolt deris mosolygással — megtörtént már, bátyuska. A mi kolostorunk két-száz év előtt önként oadaata kincseit Nagy Péter cárnak, amikor az országot az ellenségtől meg kellett menteni. Azóta Isten segítségével új kincseket gyűjtöttünk a zarándokok jóvoltából. Ezeket a kincseket is magunktól adjuk majd oda, mihelyt jön az új cár, aki megszabadítja Oroszországot a bolsevik ellenségtől, amely sokkal veszedelmesebb, mint Nagy Péter idejében volt a török és a svéd.

Fél napig tartózkodtam a kolostorban, ahol Avakum sztárec szeretettel megvendéglelt. Aztán elmentem a helyi kommunista biztoshoz, akinek hivatalos minőségben mutatkoztam be és alkalmatlóságot kértem a továbbutazásra.

— Szerencséd van, tavaris, — közölte velem — éppen most indul a kerületi székvárosba a kolhoz autója és beviszi a számtartót, hogy a termés eredményéről jelentést tegyen.

A mezőgazdasági kolhoz számtartója veszett száju kommunista volt. Egész uton szidalmakat köpködött a burzsujokra, akik megfertőzték a muzsikok lelkét.

(Folytatjuk)

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. ALLASKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés husz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kettő leu. Jelige és „Cim a kiadóban”-hirdetések után öt leu pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 28—10. II. kerületben: Hayer-tözsde, Str. 3 August 17. — Popovici trafik, Piata Badea Cárta 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Küttl. — Pribac Mária trafik (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45—06. — Wittek trafik, Bulv. Regele Carol 54. — Colicoia trafik (v. Galgóczy), Str. Bratianu 15/a. Tel.: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetési irodája (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Alkalmazás

Intelligens, IV. középiskolát végzett fiu tanoncnak felvétetik, Földessy órásnál. Timisoara III., Str. Doja 44. (2341)

Bejárónót keresek. Arad, Nicu Filipescu 8. (3773)

Bejárónó románul tudó délelőttre felvétetik. Arad, Sarmisegetusa 19. (3777)

Kisebb kezdő kézilányok azonnal felvétetnek. Pözl-szalón, Arad, Bul. Regele Ferdinand 5. (3772)

Allást keres

Mindenes árva lány állást keres fiatal házaspárhoz október 15-ére. Cimeket „Tisztességes lány” jeligére a timisoarai kiadóba. (2324)

Nádszék és kosarak befonását vállalja egy vak. Timisoara II., Str. Barbu Delavrancea 28. (6021)

Keresztény nő, jól főz, gazdasszonyok ajánlkozik magányos urhoz. Cimeket „Szorgalmas” jeligére a timisoarai kiadóhivatalba kér. (2346)

Főzéshez értő mindenes állást keres el-sejére. Timisoara III., Str. Memorandulu 24. (2355)

Jól főző bejárónó október 1-re állást keres. Cim a timisoarai kiadóban. (5470)

Varrónő házakhoz ajánlkozik. Cimeket a timisoarai kiadóba kérek leadni. (2371)

Fiatal leány bejárónőnek ajánlkozik. Cimeket a timisoarai kiadóba kérek leadni. (2370)

Oktatás

Ritmikus tornát felnőtteknek és gyermekeknek házaknál is tanítok. Cim: Timisoara III., Str. 1 Decembrie 42/a. sz. (2363)

Lakás

Keresek azonnalra egyszobás konyhás lakást Aradon a belvárosban, esetleg a városháza közelében. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3701)

Egy szoba-konyhás lakást keresek lehetőleg a Gyárvárosban. Cimeket a timisoarai kiadóba kérek leadni, vagy telefon 28-10 alatt. (5678)

Kétszobás apartement, elegánsan burorozva, fürdőszoba- és telefonhasználat-tal, hideg-meleg víz, 2—3 személy részére kiadó. Timisoara III., Str. Vladica Badescu 3. (2327)

Keresek 1 szoba-konyhás lakást, lehet csak egy szoba is. Házbér 400—450 leu. Olteanu Mihai, Timisoara. Parchetul Tribunalului Timis-Torontal. (6021)

Egy kisebb üres szobát keres egy magányos urinó, „Német” jeligére Rudolf Mossehoz, Arad, Str. Eminescu 8. kérem az ajánlatokat. (3774)

3 szobás lakás, csukott veranda, konyha és kamara azonnal kiadó. Arad, Gradiste, Str. Paguba. Érdeklődni Gammer, Str. Tudor Vladimirescu 10. (3770)

Jegyvezzen

Visszacsatolási kölcsönt!

Adás-vétel

Varrógépek, irodaberendezések, írógépek, hálósobák, ebédlők, matracok, ot-tománok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl. 2, az udvarban. (3115)

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és írógépeket, hálósobát, ebédlő- és szal-onbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Percellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3023)

Modern gyermekkocsi, lehetőleg fehér színben, jó állapotban, megvételre keres-tetik. Cimeket a timisoarai kiadóba ké-rek. (5058)

Külföldi újdonság a legújabb kézikötő-készülék, amelyet minden család saját szükségletének elkészítésére vásárolhat. — Bemutatás ingyen a bánáti képviseletnél. Timisoara I, Piata Unirii 5 II. em. ajtó 16 (3123)

Tűzfutalep felszereléssel II. ker. központ-jában sűrűsően eladó. Cim: Timisoara II J. Vulcan 17. (2369)

Keresek jómárkájú keresztthuros rövid zongorát vagy pianinot. Zierler, Timisoara I. Str. Turin Nr. 6. (2367)

3 drb. jó állapotban lévő cserépkályhát vennék. Cimeket Rudolf Mossehoz Arad, Eminescu 8. (3775)

Csikóbunda barna, kitűnő állapotban el-adó. Tempo, Arad, Fischer Eliz-palota. (5066)

Eladó egy szép zománcozott Meidinger-kályha, fa- és brikettfűtésre alkalmas. Arad, Str. Gen. Grigorescu 4. (3779)

Vaskályhát megvételre keresek. Timisoara II., Str. Balas 18. Balra, első ajtó. (5471)

Rádió, 5 lámpás, eladó. Timisoara, Calea Torontalului 16 szám. (2356)

HAZAK FÖLDEK SZÖLÖK MALMOK TELKEK

ELADÁS/ VÉTELE CSERÉJE

minden árfokozatban HATSZEK ÜGYNÖKSÉG
Arad Bul. Carol 17 (volt 46)
Telefon 16-95

Jókai Mór összes művei

megvételre kerestetik. Közvetítő kizárva. Ajánlatok Kézpénz jeligére a kiadóhivatalba kéretnek.

Különléle

Kosztadót keresek, lehetőleg a III-ik ke-rületben, 17 éves fiu részére. Cimeket a timisoarai kiadóba kérek. (2342)

Nyugdíjas urat, vagy házaspárt teljes ellátással gondozásba vállal, kertes für-dőszobás magánháza uricsalád. Mica-laca-nou, Str. Miron 18. (3776)

ELVESZTEITEM vasárnap 12 és 1 óra között a Calea Aurel Vlaicu, vagy Segaban 15 drb. ivrszt képező, használt 5 koronás osztrák levélbé-lyeget, celofán boríték alatt. A megtalálót kérem, ho-y illó jutalom ellenében hozza el. Az első nyomravezetőt is honorálom. Russu Aurel, Arad, Str. Romul Veiciu 1. Emeleten

Elveszett szombaton délután az aradi Eminescu-parkban, Kiss Gligor névre szóló lívret, 4 drb. vasuti karnet, egy rendőrigazolvány és 2 ás iratok. Beszül-letes megtaláló jutalom ellenében adja le a rendőrségen. (6020)

Száraz tiszta szoba beraktározásra kiadó. Timisoara. Telefon 37—68. (3150)

Szép akar lenni?

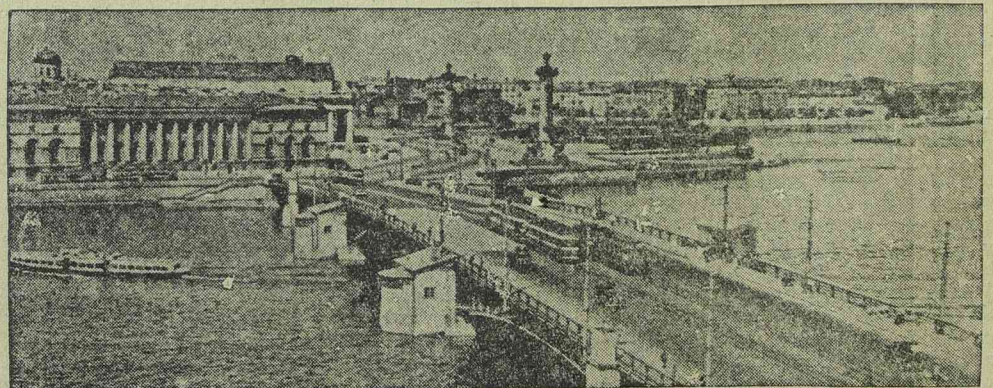
Használjon **KULKA-féle lilomtejkrémet, lilom-tejszappant és lilompuvert, három színben**. Kapható kizárólag a

Városi gyógyszertárban

a „Fekete Sasoz” az Arany Szarvas épületében

Timisoara I., Piata I. C. Bratianu

Hirdessen a Déli Hírlapban!

A német csapatok által szorosán körülzárt Szent pétérvár egy része

Nyomatott a Tipografia „Timisoara” körforgógépén, Timisoara.